

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน
ภายหลังการปฏิรูประบบราชการของข้าราชการกรมป่าไม้
**Opinions on the Administrative Problems after
Government Reform of the Royal Forest
Department's Officials**

ชยентร์ ปิเลียน¹ และ อภิชาติ ภัทรธรรม²
Chayent Pilian and Apichat Pattaratuma

ABSTRACT

Objectives of this research were to determine opinion level, recommendation and factors related to opinions of the officials under Royal Forest Department on the administrative problems after government reform. The data was gathered by using the designed questionnaires interviewed 315 sampled Royal Forest Department officials who held position ranging from level 3 to 8, and working under the central and provincial administration. Chi-square method was employed for testing the relationship between dependent and independent variables with the given significance at the .05 level. A computer program was employed for the data analysis.

The results of the study indicated that the Royal Forest Department official opinions on administrative problem after the government reform were at the high level with the average score of 3.89, this means that there were various administrative problems after the government reform; the most serious one was the problem about the organization with the average score of 4.07. Thus, the mitigation for such problem will be urgently needed. Based on the options of the officials, factors related to the administration problem were duty classification, personnel and inappropriate authority. Hence, the mentioned weakness should be urgently improved, as well as the Royal Forest Department, Department of National Park, Wildlife and Plants and Department of Marine and Coast Resource should be combined together to be the one and under the Royal Forest Department as before. In addition, the morale of the Royal Forest Department official was the only factor related to the official opinions on administrative problem after the government reform.

Key words: administrative problems, government reform, the royal forest department officials

---

¹ สำนักแผนงานและสารนิเทศ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรุงเทพฯ 10900

Planning and Information Office, Department of National Park, Wildlife and Plants Conservation, Bangkok 10900, Thailand.

² ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

Department of Forest Management, Faculty of Forestry, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ภายหลังจากปฏิรูประบบราชการ การศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เพื่อทำการสอบถามข้าราชการกรมป่าไม้ ระดับ 3 ถึง 8 ในสังกัดส่วนกลาง และสังกัดส่วนภูมิภาค รวมจำนวน 315 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้วิธีไคสแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการกรมป่าไม้ที่ทำการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ภายหลังจากปฏิรูประบบราชการอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.89 แสดงว่า การบริหารงานของกรมป่าไม้ภายหลังจากปฏิรูประบบราชการ มีปัญหาเป็นอุปสรรคในการบริหารงานค่อนข้างมาก สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน โดยเฉพาะปัญหาด้านโครงสร้างขององค์กร มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุดเท่ากับ 4.07 ในส่วนของความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของข้าราชการ พบว่า ปัญหาการบริหารงานมีสาเหตุมาจากการแบ่งกลุ่มภารกิจ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ไม่เหมาะสม เห็นสมควรให้มีการปรับโครงสร้าง ภารกิจ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเสียใหม่ และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เห็นสมควรยุบรวมกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กลับไปเป็นกรมป่าไม้ตามเดิม ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ภายหลังจากปฏิรูประบบราชการได้แก่ ขวัญและกำลังใจ

คำนำ

กรมป่าไม้ เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2439 นับเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารงานเกี่ยวกับกิจการด้านป่าไม้ของประเทศไทย ภายใต้นโยบายของกรมป่าไม้มาตราจนทุกวันนี้ นับเป็นเวลายาวนานถึง 107 ปี ในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งการบริหารและการพัฒนากิจการต่าง ๆ ของกรมป่าไม้ที่ผ่านมา มีทั้งเจริญก้าวหน้าและเสื่อมถอยลงไปบ้าง ตามสถานการณ์ที่เป็นปัญหาต่าง ๆ นานัปการ สาเหตุดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนนโยบาย การปรับเปลี่ยนผู้บริหาร ประกอบกับผลกระทบจากปัจจัยแวดล้อมด้านอื่น ๆ เท่าที่ผ่านมา การพัฒนากรมป่าไม้ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบแก่ส่วนรวมบ้างไม่มากก็น้อย แต่ทั้งนี้ก็มี ความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อประโยชน์ของการพัฒนา ปรับปรุงองค์กรให้ดีขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบราชการตามนโยบายของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ถือได้ว่าเป็นการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบราชการครั้งสำคัญ เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบราชการทั้งระบบ เพื่อมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดความสอดคล้องและคล่องตัวในการบริหารงานของระบบราชการยุคใหม่ ให้มีความโปร่งใส กะทัดรัด รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ในยุควิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งการปฏิรูประบบราชการดังกล่าวอาจจะส่งผลให้ข้าราชการทั้งระบบ รวมถึงข้าราชการกรมป่าไม้จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนรูปแบบการปฏิบัติงานที่แตกต่างออกไปจากเดิม นั้นย่อมหมายถึงภารกิจที่หนักขึ้น ประกอบกับภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านป่าไม้มากขึ้น เป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ

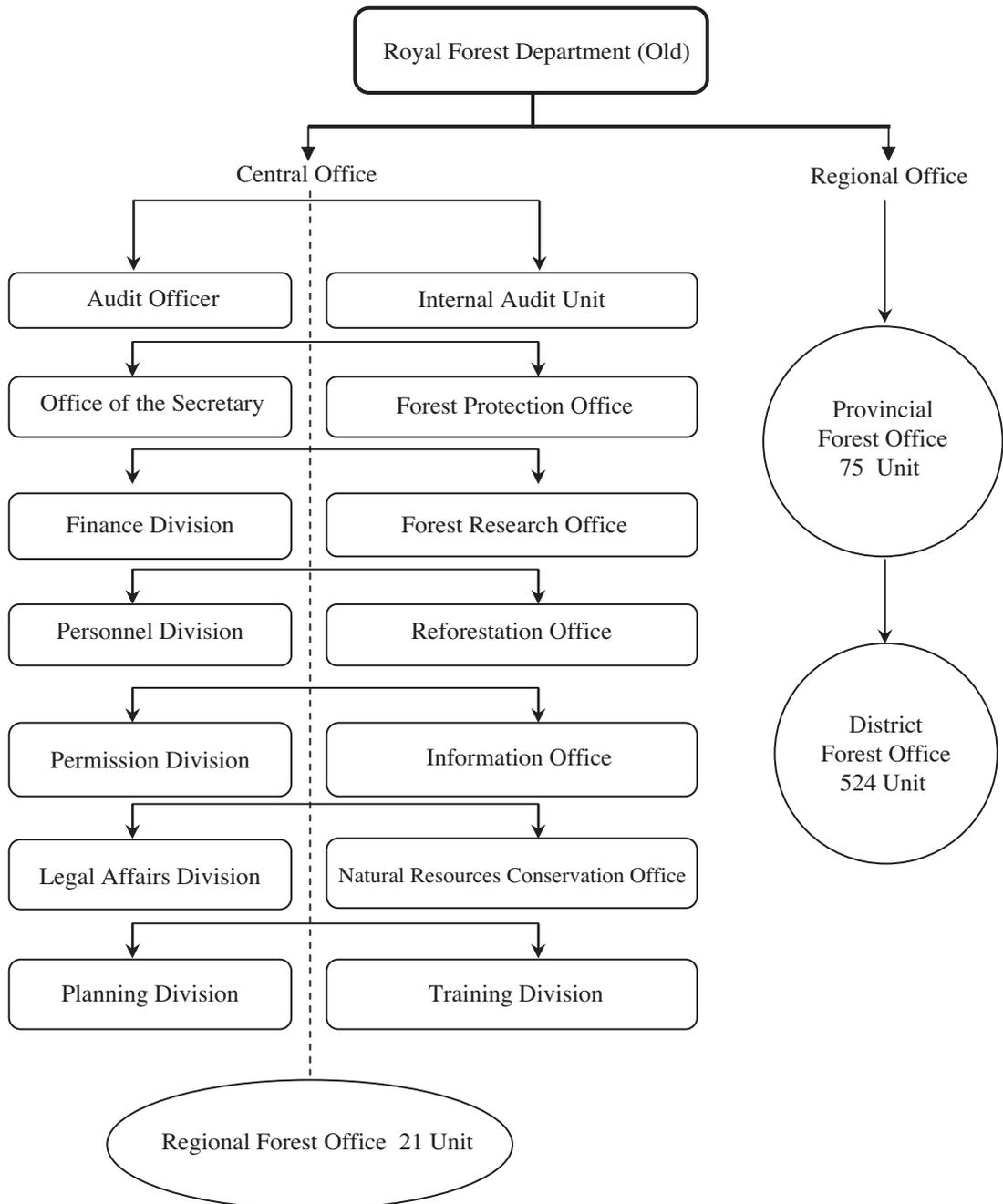
ที่ 8 และฉบับที่ 9 และเมื่อดูจากอดีตที่ผ่านมา ความพยายามของภาครัฐที่จะมีการปฏิรูประบบราชการ ได้มีการดำเนินการมาหลายครั้งหลายรัฐบาลแล้ว แต่ยังไม่เคยประสบความสำเร็จ จบจนมาถึงรัฐบาลในยุคของ ฯพณฯ ทักษิณ ชินวัตร สามารถดำเนินการออกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้จนแล้วเสร็จ เมื่อต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มีผลบังคับใช้ตามกฎหมายเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ส่งผลให้กรมป่าไม้ ซึ่งเป็นกรมหนึ่งที่สังกัดอยู่ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ถูกปรับปรุงและปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ แบ่งออกเป็น 3 กรม ขึ้นกับ 2 กระทรวง คือ (1) กรมป่าไม้ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และ (3) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในปัจจุบันมีแนวโน้มที่ทางรัฐบาลมีนโยบายที่จะพิจารณาให้ทั้ง 3 กรมดังกล่าวข้างต้น มารวมอยู่ในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาพิจารณา ดำเนินการ นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าการปฏิรูประบบราชการที่ผ่านมา อาจก่อให้เกิดปัญหากับทั้ง 3 กรมข้างต้นอย่างแน่นอน จึงต้องมีการดำเนินการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกันใหม่อีกครั้งหนึ่ง ทั้งที่การปฏิรูประบบราชการผ่านการปฏิรูปมาได้ยังไม่ถึง 1 ปี และจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ดังกล่าว ได้กำหนดให้กรมป่าไม้มี วัตถุประสงค์และภารกิจหลักในการปฏิรูป ได้แก่ ส่งเสริมการปลูกสร้างสวนป่าเชิงเศรษฐกิจในลักษณะสวนป่าภาคเอกชน ป่าชุมชน และสวนป่าในรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้องกับป่าเศรษฐกิจ ควบคุมและกำกับดูแลการอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ป่าเศรษฐกิจตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยสวนป่า เลื่อยยนต์ ป่าชุมชน และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิจัย วางแผน และประสานงานการปลูกป่าเศรษฐกิจ ศึกษา วิเคราะห์ และ

ประเมินสถานการณ์ด้านการตลาดของผลผลิตจากป่าเศรษฐกิจ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ศึกษา ค้นคว้าวิจัย และพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตป่าเศรษฐกิจ บริหารสารสนเทศ และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านป่าเศรษฐกิจ และผลผลิตจากป่าเศรษฐกิจ

จากปัญหาการแบ่งแยกกรมป่าไม้ที่มีอยู่เดิมออกไปเป็น 3 กรม ดูเหมือนเป็นการพิจารณาอย่างเร่งรีบ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และการออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อรองรับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว เกิดข้อผิดพลาดหลายประการ จึงส่งผลทำให้บางกรมมีข้าราชการหรือนุคคลากรมากเกินไปและบางกรมมีข้าราชการหรือนุคคลากรน้อยเกินไป กรมป่าไม้ซึ่งเป็นกรมหลักในการให้บริการประชาชน ด้านการอนุญาตตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 กลับมีอัตรากำลังประมาณเพียง 1,400 อัตรา ย่อมเกิดปัญหาในการบริหารงานอย่างแน่นอน จากสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นมูลเหตุนำมาสู่การศึกษาวิจัยเพื่อประมวลความคิดเห็นที่หลากหลายของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการในหลายประเด็น ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการปฏิรูประบบราชการที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์นำไปสู่การนำเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือข้อสังเกตต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูง หรือผู้มีอำนาจในการพิจารณาเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การบริหารจัดการองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ประชาชน และประเทศชาติโดยรวมต่อไป ซึ่งโครงสร้างกรมป่าไม้และการแบ่งส่วนราชการเดิม และโครงสร้างกรมป่าไม้และการแบ่งส่วนราชการใหม่ปรากฏตาม Figure 1 และ Figure 2

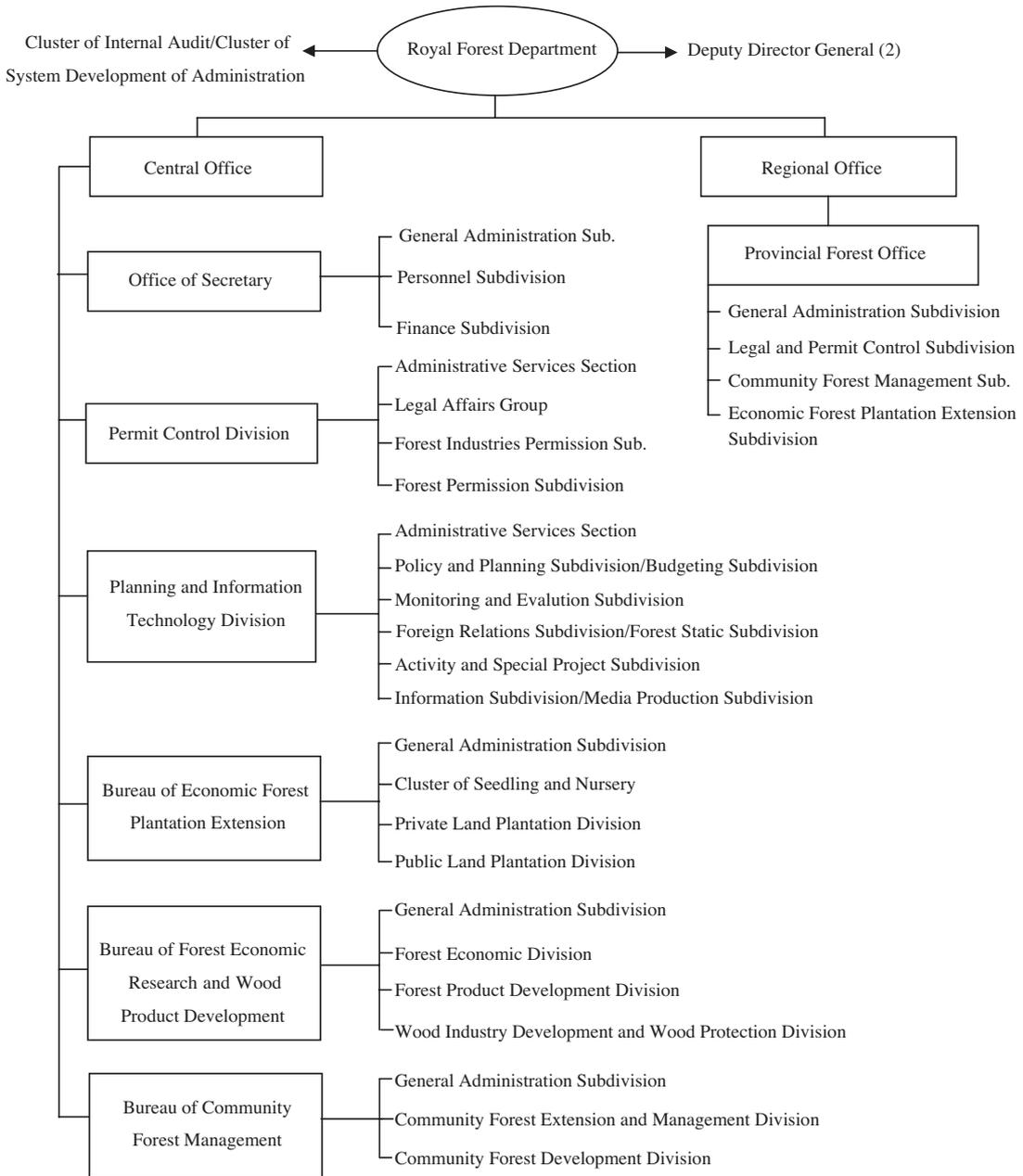
Structure of Royal Forest Department (Former)

Figure 1 Diagram of Royal Forest Department Structure (Former).

Source: Royal Forest Department (1996)

Structure of Royal Forest Department (Present)

Figure 2 Diagram of Royal Forest Department Structure (Present).

Source: Royal Forest Department (2003)

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัย
2. อุปกรณ์เครื่องเขียน
3. ไมโครคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้ในการประมวลผลข้อมูล

วิธีการ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารอื่น ๆ รวมทั้งใช้แบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยมีวิธีการดังนี้

1. ตรวจสอบเอกสารเพื่อหาแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)
2. การสร้างแบบสอบถาม ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารเพื่อสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สถานภาพส่วนตัวและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อัตราเงินเดือน หาราชการ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งเป็นคำถามของตัวแปรตาม มีจำนวนทั้งสิ้น 28 ข้อ ใช้คำถามแบบประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ Likert Scale ให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ (1) เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน (2) เห็นด้วยปานกลาง ให้ 4 คะแนน (3) เห็นด้วยน้อย ให้ 3 คะแนน (4) ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน และ (5) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

เมื่อรวบรวมและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้ค่า

เฉลี่ยความคิดเห็นนำมาแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวทำให้แปลความหมายได้ว่า

1.00 ถึง 1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ การบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการ สามารถปฏิบัติงานได้เหมือนเดิม ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

1.81 ถึง 2.60 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ นั่นคือ การบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการ สามารถปฏิบัติงานได้เหมือนเดิม แต่มีปัญหาบ้างเล็กน้อยในบางประเด็น

2.61 ถึง 3.40 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการอยู่ในระดับปานกลาง นั่นคือ การบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการ มีปัญหาพอสมควร สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ในส่วนที่บกพร่อง หรือเป็นปัญหาอยู่ในบางประเด็นตามความเหมาะสม

3.41 ถึง 4.20 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการอยู่ในระดับสูง นั่นคือ การบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการ มีปัญหาค่อนข้างมาก และเป็นอุปสรรคในการบริหารงานค่อนข้างมาก สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน

4.21 ถึง 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการอยู่ในระดับสูงมาก นั่นคือ การบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังการปฏิรูประบบราชการมีปัญหา และอุปสรรคเป็นอย่างมากสมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วนที่สุด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ

3. การทดสอบแบบสอบถาม เป็นการหาความเที่ยงตรง และหาค่าความเชื่อมั่นของคำถามตัวแปรตาม (reliability analysis scale) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับข้าราชการส่วนกลางกรมป่าไม้ จำนวน 10 ชุด และข้าราชการส่วนภูมิภาคสังกัดสำนักงานป่าไม้จังหวัดสมุทรสาคร และสำนักงานป่าไม้จังหวัดนครปฐม จังหวัดละ 10 ชุด รวมทั้งสิ้น 30 ชุด แล้วนำมาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ในส่วนการหาค่าความเชื่อมั่นได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ ซึ่งค่าที่ได้จะต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.65 ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9384

4. การกำหนดประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้าราชการกรมป่าไม้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนกลาง จำนวน 261 อัตรา และในส่วนภูมิภาค จำนวน 1,202 อัตรา รวมทั้งสิ้น 1,463 อัตรา ดังปรากฏรายละเอียดตาม Table 1 และ Table 2 ตามลำดับ

จากจำนวนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ข้างต้น มีจำนวนทั้งสิ้น 1,463 อัตรา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมกับข้าราชการ ทั้งที่สังกัดส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) และคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (กำหนดเท่ากับ 0.05)

n = จำนวนตัวอย่างที่ทำการศึกษา

Table 1 Information of the Central Office under Royal Forest Department, Ministry of Agriculture and Cooperation.

No.	Position/Department/Offices	P.C.L. 1-2	P.C.L. 3-10	Total
1	Director General	-	1	1
2	Deputy Director General	-	2	2
3	Cluster of Internal Audit	1	3	4
4	Cluster of System Development of Administration	-	3	3
5	Office of the Secretary	4	29	33
6	Permit Control Division	1	29	30
7	Planning and Information	3	29	32
8	Bureau of Forest Economic Research and Wood Product Development	-	81	81
9	Bureau of Economic Forest Plantation Extension	-	51	51
10	Bureau of Community Forest Management	1	23	24
	Total	10	251	261

Source: Royal Forest Department (2004)

Remark: P.C.L. = Position Classification Level

Table 2 Information of the Regional Office under Royal Forest Department, Ministry of Agriculture and Cooperation.

No.	Province	P.C.L. 1-2	P.C.L. 3-8	Total	หมายเหตุ
1	Kanchanaburi	-	22	22	Central part
2	Chanthaburi	-	13	13	Central part
3	Chachoengsao	1	15	16	Central part
4	Chon Buri	-	15	15	Central part
5	Chai Nat	-	13	13	Central part
6	Trat	-	12	12	Central part
7	Nakhon Nayok	1	12	13	Central part
8	Nakhon Pathom	-	9	9	Central part
9	Nonthaburi	1	10	11	Central part
10	Pathum Thani	1	10	11	Central part
11	Prachuap Khiri Khan	-	13	13	Central part
12	Prachin Buri	2	23	25	Central part
13	Phra Nakhon Si Ayutthaya	2	17	19	Central part
14	Phetchaburi	-	13	13	Central part
15	Rayong	2	16	18	Central part
16	Ratchaburi	-	14	14	Central part
17	Lop Buri	-	11	11	Central part
18	Samut Prakan	-	10	10	Central part
19	Samut Songkhram	-	13	13	Central part
20	Samut Sakhon	1	12	13	Central part
21	Sra Kaew	-	4	4	Central part
22	Saraburi	-	16	16	Central part
23	Sing Buri	1	11	12	Central part
24	Suphan Buri	-	13	13	Central part
25	Ang Thong	-	16	16	Central part
26	Kamphaeng Phet	-	15	15	Northern part
27	Chiang Rai	-	25	25	Northern part
28	Chiang Mai	-	29	29	Northern part
29	Tak	-	18	18	Northern part
30	Nakhon Sawan	-	21	21	Northern part
31	Nan	-	16	16	Northern part
32	Phayao	1	14	15	Northern part
33	Phichit	-	16	16	Northern part
34	Phitsanulok	-	21	21	Northern part
35	Phetchabun	-	12	12	Northern part
36	Phrae	-	22	22	Northern part
37	Mae Hong Son	1	18	19	Northern part
38	Lampang	-	28	28	Northern part
39	Lamphun	-	11	11	Northern part
40	Sukhothai	-	16	16	Northern part

Table 2 (cont.).

No.	Province	P.C.L. 1-2	P.C.L. 3-8	Total	หมายเหตุ
41	Uttaradit	1	19	20	Northern Part
42	Uthai Thani	-	14	14	Northern Part
43	Kalasin	-	15	15	North Eastern Part
44	Khon Kaen	-	29	29	North Eastern Part
45	Chaiyaphum	1	15	16	North Eastern Part
46	Nakhon Phanom	-	12	12	North Eastern Part
47	Nakhon Ratchasima	-	23	23	North Eastern Part
48	Buri Ram	-	15	15	North Eastern Part
49	Maha Sarakham	-	18	18	North Eastern Part
50	Mukdahan	1	12	13	North Eastern Part
51	Yasothon	-	15	15	North Eastern Part
52	Roi Et	-	20	20	North Eastern Part
53	Loei	-	16	16	North Eastern Part
54	Si Sa Ket	1	19	20	North Eastern Part
55	Sakon Nakhon	-	17	17	North Eastern Part
56	Surin	-	14	14	North Eastern Part
57	Nong Khai	-	16	16	North Eastern Part
58	Nong Bua Lam Phu	-	3	3	North Eastern Part
59	Amnat Charoen	-	5	5	North Eastern Part
60	Udon Thani	-	23	23	North Eastern Part
61	Ubon Ratchathani	-	23	23	Southern Part
62	Krabi	-	15	15	Southern Part
63	Chumphon	1	15	16	Southern Part
64	Trang	1	11	12	Southern Part
65	Nakhon Si Thammarat	-	20	20	Southern Part
66	Narathiwat	1	16	17	Southern Part
67	Pattani	-	22	22	Southern Part
68	Phangnga	-	13	13	Southern Part
69	Phatthalung	-	12	12	Southern Part
70	Phuket	-	13	13	Southern Part
71	Yala	-	9	9	Southern Part
72	Ranong	-	14	14	Southern Part
73	Songkhla	-	24	24	Southern Part
74	Satun	1	15	16	Southern Part
75	Surat Thani	-	23	23	Southern Part
Total		22	1,180	1,202	

Source: Royal Forest Department

กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้เท่ากับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 1,463 คน เมื่อแทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,463}{1 + (1,463)(0.0025)} = 315 \text{ คน}$$

เมื่อได้จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างข้างต้นแล้ว จากนั้น จึงนำมาคำนวณหาสัดส่วนของจำนวนตัวอย่างที่ทำการศึกษา เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการส่วนกลางและข้าราชการส่วนภูมิภาค โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยใช้สูตรกระจายตามสัดส่วนของสุงบกช (2526) ดังนี้

$$n_i = n \frac{N_i}{N}$$

เมื่อ n_i หมายถึง จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค

n หมายถึง จำนวนตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมด (315 คน)

N_i หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมดของ ส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค

N หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมด (1,463 คน)

i หมายถึง สำนักงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกรมป่าไม้ส่วนกลาง จำนวน 56 คนและที่สังกัดส่วนภูมิภาค จำนวน 259 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 315 คน และได้กำหนดการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

3.1 การเก็บข้อมูลกับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่สังกัดส่วนกลาง จำนวน 56 คน ทำการเก็บข้อมูลจากข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 ถึง 8 ให้กระจายทั่วทุกกอง ทุกสำนัก ทุกระดับตำแหน่ง

3.2 การเก็บข้อมูลกับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่สังกัดส่วนภูมิภาค จำนวน 259 คน ทำการเก็บข้อมูลจากข้าราชการ ตั้งแต่ระดับ 3 ถึง 8 ให้

กระจายทั่วทุกภาคของประเทศ ทั้งนี้ สาเหตุที่ในการศึกษาครั้งนี้ไม่เก็บข้อมูลจากข้าราชการระดับ 1 ถึง 2 กับระดับ 9 ถึง 10 เนื่องจากข้าราชการกลุ่มดังกล่าวมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะข้าราชการระดับ 1 ถึง 2 ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีเพียง 32 ตำแหน่งเท่านั้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธี simple random sampling without replacement เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ซ้ำ โดยแยกแบบสอบถามส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างตามหน่วยงานที่วางแผนและจำนวนที่กำหนดไว้ซึ่งได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการกรมป่าไม้ ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไปจนถึงระดับ 8 ตามหน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ เป็นการจัดเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองโดยตรงและการส่งทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเก็บข้อมูลและรวบรวมแบบสอบถามได้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดไว้แล้ว จึงทำการรวบรวมข้อมูลนำไปใช้ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการใช้วิธีสถิติ Chi-square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม กับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ

ผลและวิจารณ์

1. ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ทำการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67.30 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 40.32 มีอายุเฉลี่ย 40.36 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 65.10 มีสถานภาพแต่งงานและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 69.50 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในท้องที่จังหวัดภาคกลาง มีประเภทของตำแหน่งเป็นนักวิชาการป่าไม้ ร้อยละ 24.44 รองลงมาเป็นเจ้าของที่บริหารงานป่าไม้ และเจ้าพนักงานป่าไม้ ในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 21.90 มี

ระดับตำแหน่งเป็นข้าราชการ ระดับ 5 ร้อยละ 36.83 รองลงมาเป็นข้าราชการ ระดับ 6 ร้อยละ 23.17 เป็นข้าราชการในสังกัดส่วนกลาง ร้อยละ 17.78 และสังกัดส่วนภูมิภาค ร้อยละ 82.22 มีอัตราเงินเดือนอยู่ในช่วง 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 31.11 รองลงมามีอัตราเงินเดือนน้อยกว่า 10,001 บาท และอยู่ในช่วง 15,001-20,000 บาท ในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 23.49 มีอายุราชการอยู่ในช่วง 11-20 ปี ร้อยละ 37.14 รองลงมามีอายุราชการไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 31.75 หลังจากการปฏิรูประบบราชการ ส่วนใหญ่มีขวัญและกำลังใจแย่ง ร้อยละ 33.97 รองลงมามีขวัญและกำลังใจเหมือนเดิม ร้อยละ 28.25 และไม่มั่นใจ ร้อยละ 28.89 น้อยที่สุดมีขวัญและกำลังใจดีขึ้น ร้อยละ 8.89 ไม่มีรายได้เสริม ร้อยละ 66.98 และมีรายได้เสริม ร้อยละ 33.02 หลังการปฏิรูประบบราชการ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีสายการบังคับบัญชาเหมือนเดิม ร้อยละ 47.00 มีสายการบังคับบัญชาน้อยลง ร้อยละ 40.30 และเห็นว่ามีสายการบังคับบัญชามากขึ้น ร้อยละ 12.70 และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยได้รับข่าวสารจากหนังสือราชการ ร้อยละ 74.60 หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 72.40 เพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 69.20 และจากผู้บังคับบัญชา ร้อยละ 67.30 ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น เท่ากับ 3.89 นั่นคือการบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังการปฏิรูประบบราชการ มีปัญหาเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานค่อนข้างมาก สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน และเมื่อจำแนกระดับความคิดเห็นแต่ละด้าน ปรากฏระดับความคิดเห็นดังนี้ (1) ปัญหาด้านโครงสร้างขององค์กร มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น เท่ากับ 4.07 (2) ปัญหาด้าน กฎ ระเบียบ

และข้อกำหนดขององค์กร มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น เท่ากับ 4.06 (3) ปัญหาด้านการปฏิบัติงาน และอัตราค่าจ้างขององค์กร มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น เท่ากับ 3.74 (4) ปัญหาด้านผลกระทบต่าง ๆ ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น เท่ากับ 3.69

3. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ผลการศึกษาพบว่า ขวัญและกำลังใจ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ภายหลังการปฏิรูประบบราชการ รายละเอียดผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏตาม Table 1

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของข้าราชการกรมป่าไม้ภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการกรมป่าไม้ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานของกรมป่าไม้ในปัจจุบัน เกิดจากการปฏิรูประบบราชการที่ผ่านมามีการแบ่งกลุ่มภารกิจ อัตราค่าจ้างและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหาด้านอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชน การมีอำนาจตามกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และได้เสนอแนะข้อพิจารณาถึงผู้ที่มีอำนาจในการแก้ปัญหาไว้ว่า ควรดำเนินการปรับโครงสร้างของกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชและกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความสอดคล้องด้านกลุ่มภารกิจ อัตราค่าจ้างและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งหากเป็นไปได้ควรดำเนินการยุบรวมกรมทั้งสามให้กลับไปเป็นกรมป่าไม้เพียงกรมเดียวตามเดิม

จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถนำมาวิเคราะห์และวิจารณ์ได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ อยู่ในระดับสูง ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของกรมป่าไม้ภายหลังการปฏิรูป

Table 1 Factors related to opinions of the officials under Royal Forest Department on the administrative problems after government reform.

Independent factors	χ^2	p
Gender	0.001	0.976
Age	1.195	0.274
Education level	0.207	0.649
Marital status	0.473	0.492
Position	0.823	0.364
Duty performance characteristic	0.207	0.649
Salary	0.330	0.566
Government working period	0.004	0.948
Morale	13.336	< 0.001
Hierarchy	2.412	0.299
Information receiving	0.243	0.886
Knowledge about the government reform	4.872	0.088

* p < .05

ระบบราชการมีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก จึงสมควรที่จะต้องมีกรเร่งปรับปรุง หรือแก้ไขโดยด่วน เพื่อให้ปัญหาดังกล่าวลดน้อยลงหรือหมดไปโดยเร็ว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินทางด้านทรัพยากรป่าไม้ต่อไป

2. ขวัญและกำลังใจ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งพบว่ากลุ่มของข้าราชการที่มีขวัญและกำลังใจแย่ง มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากกว่าข้าราชการกลุ่มอื่น ดังนั้น ผู้บริหารกรมป่าไม้หรือผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องควรเห็นความสำคัญในปัญหาดังกล่าว และริบหาทางแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน ควรเร่งสร้างขวัญกำลังใจของข้าราชการให้กลับคืนมาโดยเร็ว โดยสร้างความเชื่อมั่นในความมั่นคงของการทำงาน พิจารณาปรับเปลี่ยนหรือโยกย้ายข้าราชการโดยพิจารณาความเดือดร้อนจากการปฏิรูประบบราชการให้กลับไปอยู่ในภูมิภาคต่างๆของครอบครัวหรือมอบหมายหน้าที่ที่แต่ละบุคคลมีความถนัดเป็นหลัก เป็นต้น เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับข้าราชการได้ในระดับหนึ่ง พร้อมทำความเข้าใจที่ถูกต้องจนยอมรับในปัญหาที่เกิดขึ้น และพร้อมใจกัน

กลับมาเป็นแนวร่วมในการศึกษาปัญหานำไปสู่การแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป

3. จากข้อเสนอแนะของข้าราชการกรมป่าไม้ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาการบริหารงานของกรมป่าไม้ในปัจจุบัน เกิดจากการปฏิรูประบบราชการที่ผ่านมามีการแบ่งกลุ่มภารกิจ แบ่งอัตรากำลัง และมอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหาด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชน การมีอำนาจตามกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และได้เสนอแนะถึงผู้ที่มีอำนาจในการแก้ปัญหาไว้ว่า ควรดำเนินการปรับโครงสร้างของกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชและกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีความสอดคล้องด้านกลุ่มภารกิจ อัตรากำลัง และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งหากเป็นไปได้ ควรดำเนินการยุบรวมกรมทั้งสามให้กลับไปเป็นกรมป่าไม้เพียงกรมเดียวตามเดิม ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูงและผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าว เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยด่วนต่อไป

สรุป

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น เท่ากับ 3.89 นั่นคือการบริหารงานของกรมป่าไม้ ภายหลังการปฏิรูประบบราชการ มีปัญหาเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานค่อนข้างมาก สมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน

2. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ของข้าราชการกรมป่าไม้ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ข้าราชการกรมป่าไม้ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาการบริหารงานของกรมป่าไม้ในปัจจุบันเกิดจาก (1) การปฏิรูประบบราชการที่ผ่านมามีการแบ่งกลุ่มภารกิจ อัตรากำลัง และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหาด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชน (2) การมีอำนาจตามกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ (1) ควรดำเนินการปรับโครงสร้างของกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีความสอดคล้องด้านกลุ่มภารกิจ อัตรากำลัง และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย (2) ควรยุบรวมกรมทั้งสามให้กลับไปเป็นกรมป่าไม้เพียงกรมเดียวตามเดิม ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเห็นของข้าราชการกรมป่าไม้ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานภายหลังการปฏิรูประบบราชการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้. 2539. *โครงสร้างของกรมป่าไม้*. กองการเจ้าหน้าที่ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2545. *โครงสร้างของกรมป่าไม้*. กองการเจ้าหน้าที่ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2546. *การจัดโครงสร้างและการแบ่งส่วนราชการของกรมป่าไม้*. สำนักงานเลขาธิการกรม กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สุบงกช จามิกร. 2526. *สถิติวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Yamane T. 1973. *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed., Tokyo: Harper International Edition.